XXXVIII. *Ager inter Benacum et Athesin a Bardolino ad Roveretum.*

Composuimus hoc capite titulos numero paucos prolatos ex orientali lacus Benaci ripa ad Athesin usque, scilicet inventos in pagis oppidisve Cola, Sandrà, Cisan, Bardolino, S. Vigilii, Garda, Incanal, Caprino, Brenzon, Bellun, Malcesine, quae hodie Italiae finibus comprehenduntur, item ex locis hodie Tirolensibus Avio Nemesino Rovereto Volano Caliano. — Ex his inferiora satis constat finibus Veronensium comprehensa fuisse, ea enim secum trahunt quos Veronensium fuisse constat pagi Arilica, hodie Peschiera, et Arusnatium in Valle Pulicella; praeterea ex Bardolino habemus titulum n. 3997 quattuorviri. Hoc incertum est, Veronensium fines quatenus pervenerint ad septentrionem Brixiam versus et Tridentum. Rivam vallemque Sarcae cum constet fuisse Brixianorum, fortasse etiam Malcesine pertica eorum includebatur, unde habemus titulum n. 4007 cum tribu Fabia. Seviri Claudiales et Augustales titulorum eruderatorum ad Avium n. 4008. 4009 quo pertineant, non satis apparet; puto tamen ad Veronam. — Transiit per has partes via Verona Tridentum in itinerariis proposita sic:

Antoninianum p. 275:	*Peutingeranum*:
Verona	Verona
| XXXVI	| XVIII
ad Palatium	Vennum
| XXIIII	| XXIIII
Tridento	Sarnis
	| XX
	Tredente

Vennum incidit fere in locum, ubi nunc est *la Chiusa* ad Athesin prope Volargne; Palatium illud et Sarnis vicus infra et supra Alam. Praeterea ex titulo n. 3991 videtur effici ad Colam pagum fuisse Claudiensium.

3991 cippus quadratus, rep. in *Cola di Pacengo* ad Benacum, nunc Gazzolati-Novaglie prope Montorium in villa comitis Balladoro.

C · RABVTIO
CAMPANO
CLAVDIENS//

Descripsi.

3992 in pago Sandrati SARAYNA. Sandrà rep., cum fundamenta ecclesiae parochialis facta sunt; nunc Veronae apud Mosconios ZACCARIA.

D M
OCTAVIVS
MARCELLIANVS
FIRMVS·ET·PATER
5 NA·VIRAIA·OCTA
VIO · FIRMINO
MARCELLIANO
PATRI·B·M·ET·VI
RAIA · PATERNA
10 CONIVGI · PIEN
TISSIMO · B · M

Duo exempla extant Saraynae Lat. f. 44′, Ital. f. 70′ (inde Panvinius p. 229; Grut. 444, 3 e Sarayna et schedis Onufrii) et ligno expressum apud Zaccariam *stor. lett.* 10, 615.

4 VS · ET · PATER om. Sar. — 5 VIRAIA Zacc., VIRAL Sar. — 6 FIRMIO Sar. — 8 PATRI·B·M· Zacc., FRATRIBVS·M Sar. — 11 TISSM·B·M Sar.

3993 Cisani prope Bardolinum in angulo ecclesiae ORTI, ubi frustra quaesivit mea causa GIANFILIPPIVS.

R V M
P·C·F
V·S·L·M

Orti *avventure di Adelaide* (1844) p. 10.

3994 Bardolini in tumulo.

HOMINI · BONO
SABINVS · FILIVS

Sanutus f. 73.

Versuum divisio incerta neque indicatur hiatus.

3995 Bardolini in fundo q. d. *Mezzariva* F. A. Gianfilippi.

LOC
SEX ◦ TEVDI
IN · FR · P · XXX

Orti *avventure di Adelaide* (1844) p. 11 tab. 1 n. 1. 1 om. tabula.

3996 cippus magnus. Bardolini in ecclesia dirupta in campis ANT. Prope Benacum in pariete templi divi Zenonis SAR. Deinde Veronae in museo philharmonico LISCA. Ibidem adhuc.

AVETE ANIME INNOCENTISSIME

L ȣ O C T R E B
I A S I V S M A X ȣ V A L
E R I A N A E M A T R I
5 *sic* C A R S M Q V A E V I
X I T A N N ȣ X X X V I D I
V I I I E T L ȣ O C ȣ L V C I L I
A N O P A T R I N O B I L I
S S I M O Q V I V I X I T A N
10 L I · M ȣ I I I D I E S X X I I
CONIVGIV*s hi*C ILLE IACET CASTISSIME FAME
QVIBVS NON IN SE LICVIT BIS DENOS VIVERENT
ANNOS
QVOS CITO NIMIVM RAPVERVNT FATA TE/E///
15 VE*T*OR
*d aliud ac m*EVM NOMEN LEGI M

Contuli. Habent Antiquus (Felicianus cod. Tarv. f. 212′ et in syll. n. 168; Marcanova Mut. f. 130′ agri n. 79; Ferrarinus f. 31′; Iucundus f. 194 n. 72; Apianus 166, 4; Sanutus f. 73. 83′; Sarayna f. 45; Panvinius in add. ms. ad Saraynam Ital. f. 50′, ed. p. 233; Grut. 735, 6 ex Apiano et Sarayna, 745, 10 ex Sarayna et Panvinianis; Reines. 13, 70 ex Panvinio); Lisca et Cozza p. 239; Maffei M. V. 173, 2 (inde Orti *Garda e Bardolino* p. 22 et *avventure di Adelaide* p. 11).

8 seq. FRATRI·NOBILISSIMO·QVI·VIX·AN·II Iucundus Sarayna, FRATRI·NOBILISSIMO·QVI·VIX·ANN·XII Felic. Marcan. Ferr. ex interpolatione. — Vv. 11 seq. lectu difficiles antiqui omiserunt; pauca verba inde protulerunt Lisca et Cozza; plenius, sed nequaquam emendate, edidit Maffeius. — 11 *coniugius* mihi est *coniugium*, ut *collegius* legitur similiaque. — 15 sic dedit Maffeius; recenti fractura pars lapidis periit, ut iam non supersit nisi VE//ᵒ.

3997 cippus ingens litteris vetustis. Fuisse olim Bardolini apud nobiles de Becellis auctor est MUSELLIUS in catalogo musei Veron. ms. (inde Tommaselli p. 167). Deinde Veronae in museo philharmonico n. 338.

protome viri
CN · OCTAVIVS
C·F·CORNICLA
III · VIR ·
V · F

Contuli. Habent Maffei M. V. 111 (inde Orti *antichità di Garda e Bardolino* p. 18 et *avventure di Adelaide* p. 11).

3998 ad Benacum rep. in vico D. Vigilii in ecclesia MOROS. VELS. MUR. Deinde in villa Brenzoniorum, nunc Veronae in museo philharmonico MAFF.

CLO ET LAC
BENACO
SVCCESSVS · Q
SAMICI · MYRINI
5 V S L M
Q · SAMICIVS
SVC*cessu*S · ITER

Contuli. Habent Morosini in itin. a. 1598 p. 50 (inde Grut. 131, 1 ex schedis Mauroceni); Velseriana f. 7; Mur. 88, 4 ex schedis Antonii Giganti; Maffei M. V. 89, 4 (inde Donat. 48, 4; Orelli 1652); Stoffella *confini* p. 76; Orti *Sermione* 1856 p. 139; Labus *marmi Bresc.* p. 89 n. 130.

1 prioris numinis epichorii videlicet (quamquam de *cae*LO cogitari potest) nomen certa ratione expleri non potest; prima littera C potius videtur fuisse quam L vel E. — Apparet Successum votum solvisse servum, iteravisse post libertatem adeptam. Alterum titulum ab eodem homine positum dedimus supra n. 3219.